

De mierenwereld

Start de les met enkele vragen over mieren

- > Wat is het eerste waar je aan denkt als je het over mieren hebt?
- > Wie heeft er wel eens een grote mierenhoop gezien?
- > Hoeveel mieren zouden er in zo'n mierenhoop leven? (soms wel een half miljoen)
- > Leven mieren altijd in een bos of kom je ze ook wel eens ergens anders tegen?
- > Lopen ze ook wel over de planten en struiken? Wat doen ze daar dan? (Bladluizen melken)
- > Wat eten mieren allemaal?

Op zoek naar mieren buiten

Laat de leerlingen in groepjes buiten mieren te zoeken. Waar gaan ze de grond in? Kijk eens onder een tegel. Geef de leerlingen een werkblad waarmee de mieren kunnen observeren met vragen als: Zie je kleine zandhoopjes? Zie je mieren lopen? Zie je veel of weinig mieren? Volg een mier en kijk waar het heen gaat. Wat doet de mier allemaal onderweg? Hoe reageren de mieren als je het mierenpad blokkeert? Mieren lopen over vaste sporen. Ze slepen van alles naar hun nest. En als ze elkaar tegenkomen betasten ze elkaar met hun voelsprietten. Het lijkt dan wel of ze elkaar begroeten. Met hun voelsprietten kunnen ze ruiken, proeven, voelen en trillingen opvangen. Laat elk groepje een paar mieren meenemen in de klas. Het zou mooi zijn als de leerlingen er in slagen om ook een koningin mee te nemen. Deze is wat groter en heeft ook een groter borststuk.

In naaldbossen kunnen de leerlingen nesten van bosmieren bekijken. Is de nestvorm plat of puntig? Aan welke kant van de boom is het nest. Zie je mierenpaadjes? Hoe is de temperatuur in en buiten het nest?

Mieren binnen bekijken

Laat ze binnen met een werkblad de mieren goed bekijken. Welke kleur heeft de mier? Hoeveel poten heeft de mier? Uit hoeveel delen bestaat het lijf van de mier? Hoeveel voelsprietten zie je? Kunnen de voelsprietten bewegen?

Maak met de kinderen per groep een *mierenhotel*. Doe in een (plastic) aquariumbak of grote glazen pot een flinke laag zand of aarde en zet in het midden een kleinere pot. Hierin doe je wat jam of een watje gedrenkt in suikerwater als eten voor de mieren. Je kunt ook kleine bodemdierpjes of dode vliegen of kevers in de grote bak leggen als voedsel. Zorg dat de bak niet uitdroogt, maar ook niet te nat wordt. Zet nu de mieren in de bak. Gebruik wel mieren die afkomstig zijn uit één nest. Sluit de bak goed af met vitrage, gaas of plastic folie met luchtgaatjes. Verduister de bak met zwart papier of zwart plastic. De mieren hebben dan de indruk dat ze onder de grond zitten en gaan gangen en kamers graven, zeker als er ook een koningin bij zit. Laat de mieren in het mierenhotel goed observeren. Als ze regelmatig kijken zien de kinderen dat de werkmieren een nestje maken en onder de grond gangen en kamertjes maken. Ook zien ze dat de jam in het potje steeds minder wordt. Laat de kinderen iedere dag even kijken wat de mieren gedaan hebben in hun mierenhotel. Bespreek wat ze in hun pot gezien hebben. De kinderen kunnen met tekeningen en verslag bijhouden wat er verandert in hun mierenhotel.

Sluit de les af met een filmpje over mieren (schooltv/beeldbank). Zet na een aantal dagen de mieren weer terug op de plek waar ze gevangen zijn.